

Espai Guinovart

Publicat per [Interacció](#) [1] el 17/10/2016 - 09:10 | Última modificació: 30/03/2026 - 09:17

DEBAT 16

A Agramunt, el segon municipi més important de la comarca de l'Urgell (poc més de 5.000 habitants) s'hi troba el que potser és el museu d'art contemporani més important de la Catalunya rural, i que va ser el primer espai d'aquest tipus que es va obrir a les comarques de Lleida, l'Espai Guinovart. I per què a Agramunt? Quina és la relació d'aquesta figura tan rellevant de l'art català de la segona meitat del segle XX, Josep Guinovart, amb aquesta vila? El pintor ho va expressar així:

«Es feia llum amb oli d'oliva, cera, espelmes. Les nits d'estiu, dormint a l'era, prop dels animals, dels fems, de la palla, del fang, dels conills, dels ous, dels galls i les gallines, els crits del porc pressentint la mort, el cul a l'aire cagant amb la complicitat de les pedres, els peus descalços caminant amb tècnica rasant per no punxar-te amb el rostoll.

Totes aquestes vivències són de quan tenia nou o deu anys, i estic convençut que una part de la meua trajectòria ha estat configurada per aquest passat, que sempre es transforma en present.»

Aquestes costumistes vivències infantils, tan formatives pel pintor, van tenir lloc a Agramunt perquè la seva mare era natural del municipi, i durant la Guerra Civil espanyola van refugiar-s'hi, fugint de les bombes feixistes de Barcelona. El destí va voler que les bombes arribessin també a l'Urgell i que el pintor i la seva família haguessin de viure durant un any als boscos de la zona, un fet que de ben segur va influir en la personalitat i l'obra de l'autor.

El centre va obrir les seves portes l'octubre del 1993, i la seva creació és fruit de la complicitat que es va produir entre el que llavors era l'alcalde d'Agramunt, Josep Huguet Herbera, i l'artista, que se sentia molt unit a la vila i a la Ribera del Sió. L'alcalde, amb una visió estratègica considerable, va proposar a Guinovart de convertir l'antic mercat municipal en un centre de difusió de l'art contemporani i de la seva obra. La polifacètica personalitat de l'artista i el seu desig de deixar petjada al poble de les seves arrels maternes el van fer involucrar-se directament en el disseny arquitectònic del projecte, de la mà de l'arquitecte Pere Domènec.

L'Espai és plenament conscient de la seva situació geogràfica i de la dificultat que suposa dedicar-se a l'exhibició de l'art contemporani lluny dels grans nodes de la creació i la promoció, i de l'immens repte que suposa atreure públic de fora de la comarca o la província de Lleida. La seva gestora ho expressa així:

«Els petits municipis allunyats dels eixos principals del territori han de lluitar molt per rebre visitants, ja que en aquest país a la gent li costa molt mobilitzar-se si no té un objectiu molt clar i llaminer. La necessitat de descentralitzar és urgent i que la gent entengui que, perquè un museu o fundació estigui en un municipi petit, no vol dir que la qualitat d'aquest no siguin excel·lent. Convindria potenciar tot el que hi ha en un territori perquè la gent descobreixi tot allò que s'hi amaga i que per desconeixement no sap que existeix.»

En aquests 23 anys d'existència, l'Espai Guinovart ha basat la seva activitat en dos grans eixos: en primer lloc, i principalment, en l'exposició permanent de l'obra artística de Josep Guinovart ?el fons del centre compta amb més de 300 obres seves en l'actualitat?, i en segon lloc, en l'organització de tota mena d'activitats (estudis, seminaris, cursos, conferències, col·loquis, publicacions o exposicions) que puguin fer l'art i la creació atractiva per als veïns de la vila i la regió. Però això no és tot: els seus responsables i l'equip de persones que treballen en el dia a dia del centre, conscients de l'important rol que té un espai de les seves característiques en un territori tan mancat d'equipaments culturals i artístics, i de la importància que l'ensenyament artístic té en la formació dels més joves, han treballat des de la seva creació la vessant educativa amb les escoles de la zona per apropar l'art als infants i els joves. Les xifres d'activitat global ?des de la seva fundació? són certament impressionants: han passat pel centre més de 120.000 visitants i s'han organitzat exposicions de més de 100 artistes.

La Fundació Espai Guinovart té molt clar que un espai com el que gestionen ha d'estar obert no només als veïns i veïnes de la regió i als turistes que els visitin, sinó que s'ha de convertir en un punt de trobada dels agents culturals del territori, de les entitats culturals i dels artistes, i que ha de construir sinèrgies amb altres municipis, com recentment han fet amb el poble de Verdú, cedint obra de Guinovart a 'Mayoral Espai d'Art' per a l'exposició «Guinovart. La connexió amb Miró», comissariada per Joan Gil i Conxita Oliver.

Agramunt, que per al gran públic és conegut per les seves fàbriques de torrons i xocolata (el Museu del Torró i la Xocolata va rebre, el 2014, 26.446 visitants), és també el poble natal de l'escriptor i poeta visual Guillem Viladot i Puig. Per als forasters o els poc versats en l'art i la literatura catalana, arribar a un petit poble lleidatà, rodejat de camps de cereals, i trobar-se un antic mercat amb una estructura que recorda a la d'una església, les màgiques instal·lacions i pintures de Guinovart ja seria prou sorprenent, però és que a Agramunt, a banda de l'Espai Guinovart, hi trobem també Lo Pardo, la Casa de la Poesia Visual de la Fundació Guillem Viladot.

Hem vist en aquestes setmanes, amb projectes com La Vinya dels Artistes ?on la figura de Guinovart té també un paper importantíssim?, Delicadeses Art de Tros, o el Festival EVA, i els diversos centres de creació que hi ha escampats pel territori, que a les zones rurals l'art i el paisatge estableixen una relació molt especial. Una de les expressions concretes d'aquesta relació és l'art natura («land art»), del qual també hem parlat quan us hem presentat el Festival GarGar de Penelles. Us expliquem això perquè la relació de l'Espai Guinovart amb el territori que l'envolta no es limita a la seva interacció amb els seus veïns i els agents culturals. El diàleg amb la natura i amb el paisatge urgellenc que va acollir al nen Guinovart i inspirar la seva obra és un dels trets diferencials del centre. Sense anar més lluny, el passat estiu, l'Espai Guinovart i la Fundació Guillem Viladot van col·laborar amb l'artista Albert Gusi, en el marc del curs «Art i Territori» de la Universitat de Lleida, en l'adaptació a escala gegantina d'una obra del pintor barceloní, «Paleta III» (1979).

En aquestes setmanes en les quals hem anat presentant propostes culturals i artístiques localitzades als petits municipis catalans, hem trobat iniciatives molt diverses. Algunes són gestionades directament per un ajuntament, d'altres són projectes d'associacions o persones concretes que reben subvencions d'una o de diverses administracions per poder programar espectacles o organitzar activitats culturals i, esperançadorament, també hem trobat iniciatives de cooperació que integren entitats socials amb administracions públiques, però no abundaven les iniciatives públic-privades com ho és la Fundació Privada Espai Guinovart.

El seu patronat té 15 vocalies vitalícies i 3 rotatòries. Entre els membres vitalicis s'hi troben la família de l'artista, l'exalcalde Josep Huguet i l'expresident del patronat del Museu Morera de Lleida, Antoni Llevot Lloret, i, és aquí on rau la clau, les quatre administracions involucrades en el territori: l'Ajuntament d'Agramunt, el Consell Comarcal de l'Urgell, la Diputació de Lleida i la Generalitat de Catalunya. A banda d'aquests membres vitalicis, de forma bianual, actors culturals regionals també en formen part. Aparentment, aquesta estructura robusta i altament representativa, li hauria de donar al centre certa fortalesa i un cert caràcter territorial, però el fet de no complir els requisits legals per ser tècnicament un museu no els permet participar de la xarxa de museus de la Generalitat i beneficiar-se així del treball cooperatiu i de les preceptives ajudes econòmiques.

Tot i aquestes dificultats, les coses van bé a Can Guinovart. Després d'uns moments complicats, que van coincidir amb la mort de l'artista i la crisi de les finances públiques, el centre ha pogut recuperar part del personal del que s'havia després fa uns anys, i el 2015 va rebre el Premi Nacional de Cultura 2015 que atorga el CONCA. El jurat del premi va destacar que l'espai «havia esdevingut un centre d'art contemporani singular, creat a partir d'una instal·lació in situ de Josep Guinovart a l'antic mercat d'Agramunt, que mostrava els valors del paisatge, de la seva gent i la projecció del món local envers l'universal». Les dades de visitants ?publicades per l'Agència Catalana del

Patrimoni Cultural? confirmen que el centre ha superat els seus moments més complicats: el nombre de visitants ha augmentat un 22% respecte al 2014. El passat 2015, l'Espai va rebre 6.059 visitants, que en el context d'un municipi de poc més de 5.000 habitants és una xifra molt significativa.

Categories: Debat 2016

Categories: Interacció: debats

Categories: Activitats Interacció

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: gestió cultural

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/espai-guinovart>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/6750>